

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:7

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. H. Bergema, Karoeni; Dr. F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr. E. T. v. d. Born, Heenstede; Mr. A. Bouman, Rotterdam; Ir. B. ter Brugge, Almelo; Dr. K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr. R. J. Dam, Kampen; Dr. A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr. D. van Dijk, Groningen; Drs. D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr. J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr. J. van Herksen, Ermelo; Dr. B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. J. Kapteyn, IJmuiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. J. L. Kooie, Naaldwijk; Dr. E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr. J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijcknaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. H. Mulder, Deventer; Dr. S. J. Popma, Amersfoort; Dr. A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr. G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr. R. Schippers, Rotterdam; Dr. J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr. H. Smilde, Groningen; Dr. H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr. N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr. C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr. C. Veenhof, Haarlem; Drs. M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr. F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. H. J. Westerink, Leiden; Dr. D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr. S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentie: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Aan onze abonnees. — Hoofdartikel: Verbond en geloof, III. — Uit de Schrift: Ps 55:24. — Literatuur en kunst: Een bijzondere trilogie. — Populair wetenschappelijke schetsen: De betekenis van Christus' verblijf op aarde tussen graf en hemel, III. — Uit de historie: Guido de Brès en de bisschop van Atrrecht, IV. — Even Parkeeren: Leeken en Lijken. — Perschoon. — Kerknieuws.

Aan onze Abonnees.

Het postverkeer met onze provincie Zeeland en het overige deel van ons land, is nog steeds gestoord. Vrijwel niets komt door, zoodat we geïsoleerd zijn van onze redacteuren.

Noch post, noch telefoon, noch telegraaf zijn ter beschikking.

We kunnen dus „De Reformatie” nog niet met den gewonen inhoud gereed maken.

Toch meenden we als uitgevers uit de ter drukkerij aanwezige copy een nummertje te moeten samenstellen, teneinde eenig contact met onze abonnees te kunnen behouden.

We hopen, dat Zeeland spoedig uit zijn isolement zal worden verlost en alles weder zijn geregelde gang kan gaan.

OOSTERBAAN & LE COINTRE N. V.

HOOFDARTIKEL

Verbond en geloof.

III.

Zóó zien wij dus het Verbond Gods met Zijn volk, als „werkmethode” in den tijd, waardoor Hij Zijn raadsplan verwerkelijk, Zijn Verbondsge-meenschap schiep, en tot de volkomenheid voert. Buiten het Verbond — buiten de Kerk — geen zaligheid — al Gods van eeuwigheid in Christus verkoren worden zalig in de Verbondsgemeen-schap met God. Misschien is het goed, nog even afzonderlijk terug te komen op de vraag: „Kent het Genadeverbond voorwaarden?” In zekeren zin wel. In de voorrede voor het Nieuwe Testament van de Statenvertaling staat, dat het Nieuwe Ver-bond daarin bestaat (Nieuw Verbond in tegen-stelling met het: Werkverbond), „dat God Zijn Zoon tot een Middelaar verordeneerd heeft, en het eeuwige leven belooft, onder voorwaarde, dat wij in Hem gelooven”. De verwerkelijk van de BELOFTE des Verbonds wordt verkregen op voorwaarde van geloof, dus op voorwaarde, dat men de beloften des Verbonds aanvaardt en daaruit leeft. Hier vindt men wel zeer duidelijk de combinatie van belofte en eisch. Maar het geloof is dan ook niet anders, dan de hand, die de toegesloten genadegift aanvaardt. Van een andere voorwaarde is geen sprake. Het is dus ook niet zoo, dat ik eerst moet vragen, of het in mijn ziele-ven wel zoo gesteld is, dat ik kan zeggen: „Gij zijt mijn God”. Neen, God zegt: „Ik ben uw God” en daarop moet ik mij eenvoudig verlaten in het geloof, zonder iets in mij. Ik kan dus ook zeggen, dat God mij in het Verbond Zijn genade schenkt zonder eenige voorwaarde, waaraan ik zou moeten voldoen.

Resumeerende vinden we dus, dat tot elken bon-deling — in de Kerk dus tot elken gedoopte komt de eisch tot geloof en bekeering, een eisch, die door geen enkele redeneering mag worden ver-zwakt.

In verband met mijn onderwerp leg ik den na-drak op den eisch tot geloof. Wat is geloof? Gelooven is... God voor waarachtig houden —

staan in de waarheid Gods in volkomen onder-werping aan het Woord Gods — amen zeggen op Gods beloften.

Geloof is... geloof in Christus — steunen op Zijn volbracht werk, op Zijn voortgaande over-winning. Gelooven is — de belofte des Verbonds aanvaarden, dat is dus — God tot zijn deel hebben; immers de Verbondsbelofte heeft tot inhoud God Zelf. Gelooven betekent dus... alles bezitten en alles kunnen, want het geloof reikt zoo ver, als Gods goedertierenheden reiken, en die zijn tot in eeuwigheid. „Dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof”. Ge-looven is God kennen naar Zijn Woord, als Jahwè, God kennen als Vader in Christus.

Gelooven is dus steeds weer volkomen afzien van onszelf, en al ons vertrouwen stellen in het voorwerp van ons geloof — in Christus — in Gods beloften — in den God des Verbonds.

Neen, ons gelooven moet niet zijn een gelooven, dat wij gelooven zijn. Nog minder mag het zijn een vertrouwen op ons geloof!

Dat is geen geloof! De rijkdom van het geloof — de wereldoverwinnende kracht van het geloof ligt juist hierin, dat het is het geloof in GOD, den Almachtige, onzen Bondsgod — in Christus, Die satan en wereld overwon!

Men heeft wel eens bezwaar gemaakt tegen de uitdrukking: „de verbondsbelofte gelooven”, en vond het dan beter te zeggen: „gelooven in Christus”. Alsof dit een tegenstelling zou betekenen.

De Verbondsbelofte gelooven betekent het per-soonlijk aanvaarden van al den rijkdom der belof-ten Gods in Christus, ons in Zijn Verbond belooft — het aanvaarden van de belofte: „Ik ben uw God”. Rijk kan het toch niet.

In verband met het bovenstaande wil ik wijzen op het bezwaar van sommige onderscheidingen, die, voor een deel althans, dienst kunnen doen in de dogmatiek, maar die voor het leven des geloofs schadelijk kunnen zijn.

Ik wil maar een enkele onderscheiding in 't kort aanstippen: Ik neem allereerst die tusschen ge-loofszekerheid en geloofsverzekerdheid. Geloofs-zekerheid is dan de zekerheid, die aan het geloof inheret is — geloofsverzekerdheid — de wetenschap, dat men een geloovige is.

Op dezelfde lijn ligt de onderscheiding tusschen directe en reflecterende daad des ge-loofs, of tusschen uitgaande en wederkerende daad des geloofs. De eerste daad is die van het aanvaarden der belofte Gods in Christus, de tweede is het aanvaarden van het persoonlijk kindschap Gods, het constateeren, dat men een geloovige is, en dus deel heeft aan Christus.

Nu kan men in de dogmatiek deze onderschei-ding zonder bezwaar maken, als men beide daden maar niet scheidt — als men de „geloofsverzekerdheid” maar niet losmaakt van de „geloofszekerheid”. Men gaat direct fout, wanneer men het zóó voorstelt, alsof men eerst Christus zou moeten aanvaarden in 't geloof, en daarna zich de vraag zou moeten stellen, of men wel een echt geloovige is. Men moet dan tusschen beide daden des geloofs wel invoegen een apart zelfonderzoek naar „ken-teekenen der genade”; die moeten bewijzen, dat men een echt geloovige is. Maar, wat beteekent dan de eerste daad? Wat blijft er dan over van de geloofszekerheid — de zekerheid, die vastligt in het voorwerp van het geloof? Sluit deze geloofs-zekerheid niet vanzelf de heilszekerheid in?

Ook Bavinck waarschuwde tegen bovengenoemde fout, en zei, dat „de denatureering van het geloofs-begrip was begonnen, toen men tusschen de di-recte daad des geloofs en de reflecterende daad des geloofs inschakelde allerlei vragen, als... „is mijn geloof wel echt?” enz.”

Al dergelijke vragen, en zulke onderscheidingen doen zoo licht het oog des geloofs zich afwenden van den Christus, en van de beloften Gods — van

den rijkdom van Gods goedertierenheid. Gelooven is steeds een staan in de waarheid Gods — den God der Schriften — in gemeenschap met het volk des Verbonds in Christus' kerk.

Ook de onderscheiding tusschen „wezen en wel-wezen” des geloofs geeft veel aanleiding tot mis-vatting. Men late die onderscheiding liever geheel achterwege. Geloof is steeds zekerheid, waar het rust op het betrouwbare Woord van den betrouw-baren God. Wel kunnen er allerlei dingen zijn, die ons geloofsleven schaden, ook door eigen schuld, maar dat verandert de „natuur” van het geloof niet — dat is geen geloof.

Twijfel b.v. is geen geloof, dat in wezen wel aan-wezig is, maar niet goed, niet wel is. Twijfel is ongeloof, is zonde.

Geloof doet roemen in Gods genade — doet God loven en prijzen — wanneer wij in kommer, on-rust en onvrede leven — dan is dat onze schuld, ons ongeloof, dan gelooven we niet.

Laat ons toch onderscheidingen vermijden, die de kracht van den eisch des geloofs verzwakken. Ook de onderscheiding tusschen subjectieven en objectieven twijfel lijkt mij onjuist.

Met objectieven twijfel bedoelt men: twijfel aan de waarheid van Gods Woord; met subjectieven twijfel, twijfel aan eigen zaligheid, gebrek aan zekerheid des heils.

Men acht de eerste „soort” erger dan de tweede.

Men vergeet dan echter, dat geloof in de waarheid van Gods Woord, dat werkelijk dien naam mag dragen, beteekent onderwerping aan dat Woord, en dus rusten in het betrouwbare Woord van den betrouwbaren God des Verbonds. Wie God waarlijk op Zijn Woord geloof, moet ook persoonlijk rusten in Christus. Hier kan om den hoek komen een miskennis van het werk van den Heiligen Geest, Die naar Gods belofte, ver-zekert van de waarheid van Gods Woord, en tege-lijk door het geloof doet roepen: „Abba, Vader”.

Men spreke ook niet te veel over „zaligmakend geloof”, in tegenstelling met „historisch geloof”.

Wanneer wij in Christus' kerk naar Gods Woord spreken over geloof, dan bedoelen wij het ge-loof in Christus, gewerkt door den Heiligen Geest door middel van de prediking des Woords. En het z.g. „historisch geloof” is dan ook eigen-lijk geen geloof. Zoo gemakkelijk komt men hier tot allerlei misvattingen. Zoo ziet men soms het zaligmakend geloof „als historisch geloof met ver-trouwen” — maar zoo heeft men het geloof als kennend vertrouwen en vertrouwend kennen nog nooit goed gezien. En wie meent, dat onze cate-chismus in Zondag 7 daartoe aanleiding geeft, vergist zich. Zeker, die Zondagsafdeeling is ook tegen Rome gericht, dat in het geloof alleen kent het historisch kenniselement — maar de bedoeling van het „niet alleen — maar ook” van den cate-chismus is allermint kennis en vertrouwen te scheiden. Dit zou trouwens ingaan tegen heel den geest van dit prachtige leerboek.

Groningen.

A. SCHOLTENS.

UIT DE SCHRIFT

„Ik daarentegen zal op U betrouwen”.

(Psalm 55: 24.)

Kent gij den vijf en vijftigsten Psalm?

Lees hem eens.

Het is een psalm des geloofs.

Dat wil niet zeggen, dat de dichter geen wankelen en geen twijfel kende!

Zijn bange klacht gaat tot God omhoog, ex profun-dis — uit de diepte!